

# Vi skal deltage i forskningskapløbet

Bragt i Børsen, 22. juli 2015

*Af Thomas Bjørnholm, prorektor for forskning og innovation*

Danmark har forskning i verdensklasse. Inden for højaktuelle fagområder som bioteknologi, vedvarende energi, fødevarerforskning og sundhedsvidenskab er vi med allerforrest i feltet, når det handler om at skabe viden, teknologi og løsninger på de globale udfordringer. Det er imponerende for et land af vores størrelse – og det kommer ikke af sig selv.

De basisbevillinger, som hvert år afsættes til forskning på den danske finanslov, sikrer en vigtig stabilitet for danske universiteter. Men stabilitet må ikke føre til stilstand. Den internationale konkurrence på forskningsområdet tager kun til i intensitet. Derfor er det nødvendigt, at der også er kapacitet til at igangsætte særlige initiativer. Tidligere på året fremlagde et internationalt ekspertpanel sin vurdering af det såkaldte Unik-program, hvor Uddannelses- og Forskningsministeriet søsatte fire store forskningsprojekter til en samlet værdi af 480 mio. kr. Målet var at støtte talentfuld, tværvideenskabelig forskning i verdensklasse – at skabe noget unikt. Og det lykkedes.

## **Sigtet er kommercielt**

Københavns Universitet blev vært for to Unik-projekter. Det ene, som jeg selv som forsker var dybt involveret i, skulle etablere syntesebiologi som et nyt tværvideenskabeligt forskningsområde. Ved målrettet samarbejde mellem forskningsmiljøer inden for plantebiotek, nanoscience, biofysik, neurobiologi og etik er der skabt et stærkt forskningsmæssigt grundlag for en biobaseret og bæredygtig dansk produktion af eksempelvis medicin og fødevaringredienser.

Sigtet har hele tiden været, at resultaterne skal sikre en mulighed for industriel kommercialisering. Danmark ligger nu i front på området, og de involverede forskere har tilmed hjemtaget eksterne forskningsmidler på omkring fire gange projektets oprindelige investering.

Som prorektor har jeg samtidig fulgt vores andet projekt på tæt hold. "Food, Fitness & harma"-projektet har bevist, at det er udbytterigt at bygge bro mellem etablerede forskningsområder. 40 forskergrupper fra 18 institutter dannede et tværdisciplinært forskningsforum, hvor viden om livstil, overvægt og stofskifte blev koblet med viden om kultur, normer og adfærd.

## **Kontroversielt program**

Forskningsresultaterne vil forbedre folkesundheden, og den tværdisciplinære kultur lever videre igennem

projektets unge forskere, en række nye forskningsbevillinger, topmoderne faciliteter og en øget bevågenhed om potentialet i samarbejde imellem biomedicinske, samfundsvidenskabelig og humanistiske forskere. Unik-programmet var kontroversielt, men det har på to måder vist os, hvordan vi kan arbejde mere strategisk med konkurrenceudsatte forskningsinvesteringer.

### **Store bevillinger og tillid**

For det første var der en politisk vilje til at satse. Bevillingerne var bemærkelsesværdigt store, og store investeringer skal understøttes af prioriteringer både nationalt og på det enkelte universitet. Hvis dansk forskningspolitik skal have indvirkning på vores samfund, konkurrenceevne og økonomi, så skal vi investere stort og prioritere.

For det andet blev der udvist tillid bevillingsmodtagerne. Markante investeringer forpligter og medfører forventninger, men med Unik-projekterne respekterede politikerne intentionerne i universitetsloven og gav frihed under ansvar med hensyn til både opstilling af faglige succeskriterier og administration.

Resultatet er banebrydende projekter, der ifølge det internationale ekspertpanel har opdyrket en bølge af nye talenter, styrket den vigtige internationalisering og skabt nye rammer for tværdisciplinært samarbejde – alle afgørende parametre i fremtidens forskningskapløb. Den nye regering sigter mod ambitiøs forskning. Hvis ambitionerne skal række ud i fremtiden, så kræver det en ekstra indsats, hvor problemorienteret og tværvideenskabelig forskning i verdensklasse bør være et pejlemærke.

Unik-programmet bestod af nogle sunde grundelementer, som vi kan bygge videre på, og vi kan også finde inspiration i de ambitiøse, tværvideenskabelige forskningscentre, såkaldte "Collaborative Research Centers", som Tysklands forskningsråd etablerer på landets universiteter. Den slags investeringer kan løfte et forskningsområde til det niveau, hvor det kan skabe udviklingsmuligheder for nye og etablerede danske virksomheder.